

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

MESEČNI PRILOG "SOKOLSKO SELO"

LJUBLJANA,
1. SEPTEMBAR 1934Izlazi svakog petka — Godišnja pretplata 50 Din — Uredništvo i uprava nalazi se
u Učiteljskoj tiskari, Frančiškanska ulica broj 6, telefon broj 2177 — Račun
poštanske štedionice broj 12.943 — Oglasi po ceniku — Rukopisi se ne vraćajuGOD. V
BROJ 38

Dužna pošta senima izginulih heroja

Velike nacionalne svečanosti u Prokuplju u počast topličkim herojima

Govor Njegovog Veličanstva Kralja

Junačko Prokuplje, u srcu slavne i ponosne Toplice, bilo je u nedelju 9. m. središte velikih nacionalnih svečanosti, s kojima je zahvalno pokolenje oslobođenog i ujedinjenog našeg naroda odalo dostojnu poštu i duboku zahvalnost div-junacima proslavljenog ovog kraja, koji su nadčovečjim naporima i patnjama, nezapamćenom hrabrošću, požrtvovanjem i ljubavi, položili svoje živote za slobodu i veličinu svoje domovine i svog plemena, za slobodu i ujedinjenje čitavog našeg jugoslovenskog naroda. Na desetke hiljada zahvalnog sveta sjatilo se je tog dana u dično naše Prokuplje da se iz dubine svog srca zahvali neimarima naše slobode i ujedinjenja, i da im kao viđan znak te zahvalnosti otkrije spomenik, koji će poznijim rodovima biti živ svedok kako se živi i kako se gine za krst časti i slobodu zlatnu. Ova svečanost bila je povezana i s proslavom 100-godišnjice obnovljene prokupačke crkve sv. Prokopija, koja u našoj narodnoj istoriji zauzima vrlo vidno mesto.

Na ove svečanosti došli su, uz ogromno mnoštvo naroda, Njegov Veličanstvo Kralj Aleksandar, Nj. Sv. patrijarh Varnava, predsednik Vlade, predsednici Senata i Narodne skupšti-

ne, brojni ministri, senatori, narodni poslanici, predstavnici našeg javnog i kulturnog života, kao i velik broj Sokola i oko 2.500 junačkih četnika, koji su učestvovali u oslobodilačkim ratovima, sa svojim slavnim kuršumima izrešetanim ratnim zastavama. Sa svima se je Nj. Vel. Kralj rukovao i propitkivao o životu i životnim prilikama tamnijeg naroda. Sa Sokolima, kao uvek i na svakom mestu, bio je Nj. Vel. Kralj naročito ljubazan, i kad je čuo da su prokupački Sokoli pali u materijalnu stisku baš pri dovršavanju svog sokolskog doma, Njegov Veličanstvo Kralj darovao im je svoj Kraljevski obol od 20.000 Din, da podignu i dovrše svoje sokolsko gnezdo. Još jedan dokaz, u nizu tolikih, da Nj. Vel. Kralj prvi naš Soko, vidi u Sokolstvu velik i jak zalag bolje i srećnije budućnosti našega naroda.

Pri otkrivanju samog spomenika izginulim borcima izreklo je Njegov Veličanstvo, u pobožnoj tišini koja je vladala za čitavo vreme Njegova govora, velike i značajne reči, koje su bile na koncu pozdravljene oduševljenim dugotrajnim poklicima Njegovom Veličanstvu Kralju, Kraljevskom Domu i velikoj i moćnoj Jugoslaviji.

GOVOR NJ. VEL. KRALJA

Topličani,

Ovaj spomenik, podignut u slavu palima, izraz je zahvalnosti prema njihovim delima i njihovom požrtvovanju.

U isto vreme on je povest o svima vojevanjima i svima pregućima, od oslobođenja Toplice do topličke pobune i solunskog fronta. On nas potseća na to da su drugi padali da bi vi postali slobodni, ali da ste vi i braća vaša padali ne samo u odbrani svoga doma, nego i da bi drugima doneli slobodu. Pod ovim spomenikom neće se odmarati kosti svih mučenika junaka, i nikada ih neće Sveta Crkva sve prekaditi, ali on ih ipak sve povezuje duhovno, spajajući čitave generacije, vojne i podvige.

Šumadiska Srbija, niknuvši iz plamena Karadordevog ustanka, stvorila je svojom krvlju slobodu Toplici. A nova Toplica, dostojna postojbina Toplice Milana i Kosačića Ivana, starog Jug Bogdana i njegovih devet Jugovića osvetlala je obraz i sebi i svojoj zemlji kada je kucnuo sudeni čas da se i druga neoslobođena braća oslobađavaju: njen II puk, legendarni i gvozdeni, proneo je njeno ime daleko i blistavo, to i ovom prilikom ističem kao vaš Vrhovni Komandant.

Sve će to pokolenjima pričati ovaj spomenik. A strancima reći će još i to, da protiv svakog zavojevanja koje ide preko nacionalnih i etnografskih granica, duša narodna daje otpor vazda i u svima prilikama. Iz ovog otpora planula je protiv tudina i njegove najezde pobuna u Toplici i Jablanici, koja je pokosila tolike žrtve, ali svojom junačkom, iako neravnom, borbom, večnom slavom ovenčala čitav ovaj kraj.

Ta narodna oslobodilačka i slobodarska težnja, bez koje nema ni pravog požrtvovanja ni istinskog junaštva, i kojoj se posvećuje i ova današnja rodoljubiva svečanost, sjedinila je prvo novu i staru Srbiju, a zatim i celu Jugoslaviju, u istu sudbinu i istu nacionalnu državu.

Ovakvi spomenici i kosturnice, rastu širom cele zemlje, neka nam svima budu stalna opomena: koliko je to skupa i krvava tekovina nacionalna, i koliko smo je svi dužni budno i surevnjivo čuvati.

Vi ćete i tu biti među najboljima, uveren sam, jer se na muci poznali junaci.

S tim uverenjem otkrivam ovaj spomenik i predajem njega i njegov amanet vama i vašim mladima.

Slava palima!

Živeli Topličani!

Živela Jugoslavija!

Značajni sokolski dani u Petrovaradinu

Podizanje spomenika streljanim rodoljubima —
Otvorenje Sokolskog doma i posveta sokolskog barjaka,
dara Njegovog Veličanstva Kralja — Biskup dr. Akšamović
govori Sokolima

Petrovaradin, rodno mesto bana Jelačića, mesto u kojem je vladika Štrossmayer počeo svoj dušobrižnički život, a Ilija Okrugić pevao jedinstvu i slozi, mesto na domaku Novog Sada — Srpske Atine i Karlovaca patrijarha Rajačića, ali i mesto u kojem su, za vreme rata, položili svoje živote za Oslobođenje i Ujedinjenje mnogi i mnogi narodni mučenici dva dana — 8 i 9 septembra — živelo je punim so-

Tužna svečanost je započela u šancu petrovaradinske tvrđave na mestu na kojem su streljani Beščani i drugi 12 septembra 1914. Tu je Sokolsko društvo podiglo spomen-ploču. Tisuće naroda ispunilo je šanac kad je Nj. preosvešt. episkop Tihon započeo svečani obred. Kraj njega tiho je molio biskup. Svima svečanostima i prvog i drugog dana prisustvovala je izaslanik Nj. V. Kralja, ministar br. dr. Grga Anđe-

Biskup i kraljev izaslanik u povorci iz crkve u Sokolski dom

kolskim životom. Tu se je Sokolstvo odužilo narodnim mučenicima, tu je Sokolstvo udarilo čvrste temelje i tu je, što je od neizmernog značaja, Sokolstvo za svoj rad i za svoja plemena nastojanja dobilo blagoslov od Štrossmayerova nasljednika biskupa Akšamovića.

Petrovaradinsko Sokolstvo, kao deo velikog jugoslovenskog sokolskog bratstva manifestovalo je pred mnogim tisućama da Sokolstvo u svom radu, da bi postiglo najuzvišenije ciljeve, crpe svoju snagu iz čiste etike i čistog morala i da za to gaji i razvija u svom članstvu sve plemenite osećaje koji čoveka približavaju Bogu. Osećaj ljubavi, zahvalnosti, priznanja i poštovanja u Sokolstvu se kultivise religioznom pobožnošću, a zahvalnost za prikazane žrtve se čini i oduje priznanje iskrena srca.

Odužiti se mučenicima i postaviti spomenike na njihovom uspomenu, podići sokolski dom i dobiti od prvog Sokola, Nj. V. Kralja zastavu bili su ciljevi koji je sebi postavilo Sokolsko društvo Petrovaradin. Da bi za svoja nastojanja dobilo blagoslov zamolilo je svoga biskupa Preuzvišenog gospodina dra Antuna Akšamovića da blagoslovi grob narodnog mučenika katolika, da posveti dom i blagoslovi društvenu zastavu, dar Nj. V. Kralja, a Nj. Sv. patrijarha da blagoslovi pravoslavne spomenike.

Spomenica, koju je Sokolsko društvo Petrovaradin izdalo, govori o sokolskoj misli, o radu društva kroz 21 godinu, mučenicima koji su svoje živote položili za domovinu. Slike sokolskog doma, spomen-ploče u šancu gde su mučenici streljani, velikog spomenika gde su Batajničani desetkovani podižu vrednost Spomenice.

I savezno starešinstvo i župska uprava i cela Sokolska župa Novi Sad, a najviše Sokolsko društvo Petrovaradin oselili su da će ova proslava dobiti naročito obeležje. To je oselilo i građanstvo Novoga Sada. I zaista proslava je dobila naročito obeležje zaslugom Preuzvišenoga biskupa dra Antuna Akšamovića. Svaka njegova reč, svaki njegov pokret odavao je da u sokolskoj manifestaciji učestvuje naslednik Štrossmayera, učestvuje radostan i veselo, učestvuje iskreno. Dirljiva je slika bila, koja je na tisuće prisutnih Sokola i građana osobito delovala, kad su videli i čuli da pomen mučenicima zajednički drže dakovački biskup i karlovački episkop. I biskup i episkop stalno su podvlačili veličinu momenta.

linović, potstarešina br. Dura Paunković, zastupnici Vlade, Senata, Skupštine, Banske uprave, Vojске, društava i udruženja, predstavnik beogradske, osječke opštine i susednih opština i t. d. Prisustvovala je cela župska uprava na čelu sa starešinom i izaslanstvo svih društava župe Novi Sad.

U ime Sokolstva govorio je brat Prepek.

U povorci su svi krenuli na vojničko groblje gde leže zakopani narodni mučenici i Čeh i Soko br. Giter, streljan god. 1915. Njegov grob osvetio je biskup dr. Akšamović, a ostale grobove vladika Tihon.

U ime Sokolstva govorio je br. Malin, a u ime češkoslovačkog poslanstva savetnik Sola.

I opet se je uputila svečana povorka pred spomenik streljanim Batajničanima, koji su streljani i sahranjeni na leđinama petrovaradinskim. Posle opela održao je dirljiv govor episkop Tihon veličajući mučenike i odajući puno priznanje Sokolstvu, njegovom radu i njegovim nastojanjima i težnjama.

U ime Sokolstva govorio je br. dr. Borata, u ime Beograda br. Bogdanović.

Na sva tri mesta jedna četa vojnika odala je paljbom počast.

Svi prisutni bili su duboko potreseni ovom tužnom svečanosti, u mnogim očima videla se suza, a oba crkvena velikodostojanstvenika zahvalila su se društvenoj upravi na svemu što su učinili da bi se odala počast narodnim

mučenicima i što je svoj dom podigla njima u počast.

Oproštaj biskupa i episkopa, opkoljenih sa sviju strana sa Sokolima bio je prizor simbolički.

Drugi dan sa stetišta krenula je sokolska povorka, u pratnji ostalih mesnih društava, pred crkvu gde je pod vedrim nebom biskup dr. Akšamović otслужи svečanu službu božju. Posle otslužene službe krenula je povorka u novi Sokolski dom. Na čelu iza zastava stupali su izaslanik Nj. V. Kralja general Janković i biskup dr. Akšamović, opkoljani sa Sokolima, a uz klicanje naroda.

Prvi je u Sokolanu ušao biskup dr. Akšamović dočekan Sokolskim pozdravom. Posle posvete doma, obavljene uz veliku asistenciju s puno svečanosti održao je Preuzvišenog gosp. biskup dr. Akšamović govor koji je bio izlev topline, ljubavi i iskrenosti. Govor je bio stalno prekidanim burnim i dugotrajnim odobravanjem, a na biskupovom licu videlo se da je srećan, zadovoljan i veselo, što je dočnije stalno ponavljao.

Donosimo govor radi njegove važnosti, vrednosti i velikog značaja u celini:

Gospodo! Gospode!

U našoj ujedinjenoj otadžbini dragoj Jugoslaviji organizovana su mnoga društva, koja neguju viteški značaj i daju ponos našega naroda u tom kolu odlično mesto zauzima Sokol Kraljevine Jugoslavije. Na čelu su ove viteške organizacije svetli umovi naše sadašnjice. Vrhovni starešina je Njegov Veličanstvo naš Prestolonaslednik, dragi Kraljević Petar. Viteški duh, koji je našem narodu prirodni dar od Boga privlači našu mladost u sokolske redove, te Sokol Kraljevine Jugoslavije stoji danas kao jaka organizacija. Bogati gradovi i siromašna sela jednako se takmiče da po stalno prekidanim burnim i dugotrajnim uspešni rad pojedinih sokolskih jedinica.

Naš dragi Petrovaradin stvara danas i posvećuje sokolski dom da u tom domu razvije predvnu zastavu, dragocen dar Nj. V. Kralja Aleksandra I.

Sokol! Sokolice! Kada danas svečano ulazite u svoj dom, neka vam bude zavet svet i trajan: čuvati, negovati i do heroizma usavršavati duh državnoga i narodnoga jedinstva pod visokom egidom Nj. V. Kralja Aleksandra, a pod vodstvom Njegovog Veličanstva Prestolonaslednika Petra. Kao što sunce za vedroga jutra najpre osvetljuje bregove i vrhunce gora naših, a tek se kasnije spušta i silozi u doline, gajeve i poljane naše, tako eto genij roda našega u prostranoj Jugoslaviji treba da osvetljuje i duševno osvaji vrhove društva našega t. j. inteligenciju našu. Prosvećeni naši, predstavnici svih krugova, koji su pozvani da neguju narodnu prosvetu neka pronađu u taj dobar duh u široke krugove dragoga nam naroda. Genij roda našega nije promenljiv, on ne posrće, on ne ide stranputicom. U presudno doba svetskoga rata bratska ljubav je povezala, a svršetkom rata ujedinila Srbe, Hrvate i Slovence u jednu državu, svima nam dragu Jugoslaviju. U povesti našega naroda eto plejade naših heroja i velikana koji su to stvorili što mi danas imamo. Ali svi veliki sinovi roda našega svojim delima zadužuje nas

Biskup Akšamović govori u Sokolskom domu posle osvećenja

SLOVENSKO SOKOLSTVO

Rezultati lakoatletskih takmičenja članica ČOS

Već smo izvestili, da će se u nedelju 3. septembra izvršiti lakoatletska takmičenja ČOS. Sada, kada su izvršena ta takmičenja objavljujemo nekoliko rezultata. Od prijavljenih 178 takmičarki takmičilo ih je 127. Samo takmičenje delilo se je u dva dela: takmičenje vrsta u peteroboju i takmičenje pojedinki u 14 raznih lakoatletskih grana. Takmičenje je vodila načelnica ČOS s. Provanikova uz pomoć članica ženskog načelnštva i čitavog niza sudkinja, tako da je ceo raspored izvršen u najlepšem redu, bez ikakvog zakašnjenja.

U peteroboju učestvovala su 53 takmičarke, gde je bila najbolja sestra Halupova iz župe Vanjičkove, koja je postigla 225 točaka, dočim je u peteroboju takmičenju vrsta, gde ih je takmičilo šestoro, osvojila prvo mesto isto tako župa Vanjičkova u Brnu sa 646 točaka. Drugo mesto osvojila je župa Svecova sa 501 točkom, treće župa Podbelogorska. U penjanju po užetu na visinu od 5 m bila je prva sestra Havlikova iz Vanjičkove župe, s vremenom od 11,7 sek. Popodnevno takmičenje obuhvatalo je takmičenje pojedinki u ostalim lakoatletskim granama i pokazalo je sledeće uspehe: trčalo je 29 takmičarki na 60 m, a prva je bila s. Hajkova iz Praga III s vremenom od 8,3 sek. Na 100 m ogledalo je svoje snage 16 takmičarki; prva je bila s. Halupova iz Brna sa 13,2 sek. Nato je bilo trčanje na 80 m preko prepona, na kojem je pobedila s. Doležalova sa 15 sek. U bacanju teške željezne kugle od 4 kg jednoručno prijavilo se je 38 sestara, a najbolja među njima bila je s. Vitmajerova iz Husovice, koja je bacila kuglu 10,19 m. U oboručnom bacanju učestvovala su 24 takmičarke, a najbolja među njima bila je s. Halupova iz Husovice sa 19,11 m. Pri bacanju diska oboručno učestvovalo je 7 sestara, a najbolji rezultat postigla je s. Hlavačova iz Zlina sa 54,97 m; pri jednoručnom takmičenju bacila je ista sestra disk na 31,29 m. Iza toga bilo je još takmičenje u bacanju lopte s omčom, gde je između 17 takmičarki postigla s. Brejsova 32,30 m pri jednoručnom bacanju, pri dvoručnom pak između 24 takmičarke pobedila je ista sestra sa 60,05 m. Sestre su također pokazale da se zanimaju i za bacanje kopljata te je najbolja takmičarka bacila na 29,82 m. Nato su sledili skokovi: u daljinu skočila je najbolje s. Meznikova 484 cm, u visinu s. Lackova 138 cm. Takmičenje se je završilo s izmeničnim trčanjem 4x100, gde je između četiri vrsta bila prva župa Svecova sa 57,4 sek.

Zahvala s. Renate Tirš odboru ČOS

Na čestitku odbora ČOS prilikom 80-godišnjice rođenja s. Renate Tirš, zahvalila se je s. Tirš odboru ČOS sa sledećim pismom:

«Setili ste me se, draga braćo i sestre, prilikom moje 80-godišnjice s krasnim darom. Zamisao i majstorski rad čini ga nada sve dragocenim. Naravno, pak velik značaj ima u mojim mislima, jer je on poklon iz naše sokolske sredine. Pridružiti taj vaš krasni dar k ostalim spomenima, koje čuvam, u arhiv Praškog Sokola. Buduća pokolenja imaju ovde priliku da upoznaju uspomene na moj rad, koji je bio tako usko povezan s našim nacionalnim životom. Iz sokolskih župa i društava primila sam na stotine čestitaka, čija me je srdačnost naročito obradovala. Ovih dana izreći ću svima svoju najiskreniju zahvalu, svima, koji su se setili i u dnevnim listovima. 80-godišnjicu nisam mogla da slavim u punom zdravlju; još uvek trpim od posledica teške nezgode, stoga se moram ograničiti u ovom svojem pismu na tako kratke izjave svoje najsrdačnije zahvale na Vaše čestitke, želje i prekrasni dar. Vaša Renata Tirševa».

Izmena članskog kroja na vidiku?

Čini se, da će najskorija budućnost doneti izmenu ženskog svečanog kroja českoslovačkih Sokolice. Ali i u Jugoslaviji sve se više čuju glasovi da se sadašnji krov odbaci i zameni s drugim ili s narodnom nošnjom. Ovim glasovima pak pridružili su se u zadnjim mesecima i oni, koji zahtevaju reformu muškog svečanog kroja iz praktičkih razloga. Kod nas u Jugoslaviji već se je pozabavilo s tim pitanjem načelnštvo i zbor župskih načelnika, u Českoslovačkoj pak, izgleda, to je pitanje tek u povojima. Kod toga naročito se naglašava u jednom između župskih vesnika, da sadašnji svečani krov českoslovačkih Sokola u mnogočemu nije više sličan onome, koji je nosio Tirš u svoje vreme. Predbacaju mu, da je suviše tesan i neudoban, dok je Sokolstvo u prvim godinama svoga po-

stojanja pod Tirševim vodstvom imalo. doduše, po vanjšini sličan krov, ali koji je bio mnogo praktičniji i udobniji. U redovima českoslovačkog Sokolstva pojavilo se je pitanje o izmeni kroja već pred više godina, ali do izmene nije došlo, valjda, zbog prevelikog broja članskih krojeva.

Državni tečaj za ritmiku u Nimborku

Nimburški Sokol ima jedno od najlepših vežbališta u ČOS. Tamo se već čitave godine priređuju državni tečajevi za telovežbu, ritmiku i t. d. Vodstvo tih tečajeva nije, doduše, u neposrednoj vezi sa Sokolstvom, ali ih ipak ponajvećma vode sokolski prednaci i prednakinje, a tečajevima ravnaju poznati sokolski stručnjak br. Očenašek, državni stručni savetnik za telovežbu u Ministarstvu za narodno zdravlje. Ovogodišnji tečaj trajao je 4 dana, t. j. od 26 do 27 avgusta, i na njemu je učestvovalo 77 slušatelja, većinom žena. Vodio ga je pomenuti brat, sudelovali su pak: podnačelnica ČOS s. Matijevočeva, njen suprug, poznati skladatelj Matijevec i članica ženskog načelnštva ČOS s. Vahtlova.

Sud načelnika poljskog Sokolstva o sletu u Poznanju

Poznanjski jubilarni slet triju zapadnih poljskih župa bio je dokazom napretka u poljskom Sokolstvu, koje se sprema da naredne godine u Varšavi u celini pokaže da se je u zadnjim godinama veoma približilo radu ostalog slovenskog Sokolstva. Nastup u Poznanju možemo kazati da je bio neke vrsti glavni pokus u tehničkom pogledu za savezno stručno vodstvo, stoga ne smemo da se čudimo, da je ovo poslednje obratilo telovežbenoj strani priredbe svu svoju pažnju. Savezni načelnik poljskog Sokolstva br. Francišek Klapalka lično je nadgledavao sav slet te je svoje odnosno utiske objavio u zadnjem broju "Tehničkog dodatka" poljskog centralnog lista "Sokol". U tom je prikazu podvrgao čitavu priredbu strogoj kritici, kojoj je svrha da upozori sve vodnike društava, okružja i župa na razne nedostatke, koji će se moći većinom da odstrane ili barem umanje do varšavskog sleta. Već iz organizacijskog i iz stručnog gledišta moramo da pozdravimo takvu kritiku, naročito ako je podaje tehnički voda čitave organizacije.

Brat načelnik uvodno naglašava, da je poznanijski slet generalni pokus zrelosti poljskog Sokolstva, što mu služi kao ishodište čitave ostale kritike. Pre svega potterava, da se po društvenom telovežbi na spravama nije još potpuno udomačila i da se ne izvodi tako sistematski da bi mogla da zadovolji stručnjaka pri takmičenjima, gde moraju vežbači da pokažu plodove sustavnog vežbanja prvina u takmičarskim vežbama. Isto je tako potrebno da se priuči vežbače na takmičarsko odelo, nastup i otpust k spravama i sa spravama, na najstrožu jednakost i disciplinu. Takmičarske vrste ne sme da se sastavlja »na slepo«, već iz vežbača koji savladaju sve prvine, koje su sadržane u takmičarskim vežbama, jer će samo u tom primeru takmičenje postići svoju svrhu. U Poznanju se je pak videlo, da u mnogim društvima još ne znaju što je to sitan i sustavan rad. Mnogo pohvalnije izražava se savezni načelnik o saveznim takmičenjima u prostoj telovežbi, na kojima je nastupilo 230 dobro spremnih takmičara iz svih župa, koji su pokazali visoku uvežbanost i uspešno će nastupiti također i na varšavskom slovenskom sletu. — Naročitu pozornost obratio je nadalje br. Klapalka telovežbačkom krovu takmičara, koji nije bio jednoobrazan, kako je to uobičajeno pri sokolskim takmičenjima, već su bili vežbači gotovo iz svakog društva drukčije obučeni. U tom pogledu nagoveštava radikalno iskorenjivanje te navike, pače, pod pretnjom isključenja s takmičenja. — U daljnjim svojim izvadanjima dotaknuo se je i pokusa za proste vežbe, koji su započeli mnogo kasnije i, pače, s jednosatnim zakašnjenjem, što je obzirom na vrlo vruće vreme vrlo neugodno uplivalo na raspoloženje vežbača i nepotrebno ih umorilo. Same vežbe bile su slabo uvežbane, delimično bile su za nastup većeg broja vežbača preteške. Uzgredice kori i slabo pokrivanje, ravnjanje, stupanje i t. d. i poziva načelnike, da u tom pogledu napnu sve svoje snage da budu budućim nastup bolji.

Naveli smo nekoliko između glavnih momenata načelnikove kritike, koji pak, razume se, na drugoj strani nije štedio ni s pohvalom gde je bila umesna. Svakako smo mišljenja, da su slične kritike vrlo umesne i da mnogo doprinajšu poboljšanju rada.

Slovenske igre u odbojci u Osijeku

Kako saznajemo učestvovala u saveznom takmičenju za prvenstvo u igrama, koje će biti ove godine u Osijeku uz pokrajinske vrste jugoslovenskog Sokolstva i najbolje vrste českoslovačkog, poljskog i bugarskog Sokolstva odnosno Junaka, Jugoslovenske vrste biće sastavljene iz članova, članica, naraštaja i naraštajki; Česloslovačji dolaze s dve vrste, članovi i članice, isto tako i bugarski Junaci. Poljaci i Rusi do sada još nisu se sasvim odlučili, dočim Bugari i Česloslovačji definitivno su prijavili svoje učešće.

Prvi javni nastup Sokola u Vinterslagu u Belgiji

Pred nekoliko meseci osnovalo se je u Vinterslagu u Belgiji prvo českoslovačko Sokolsko društvo, koje će ove godine na 23 tek. m. prirediti svoj prvi javni nastup.

(Nastavak sa 1 strane)

da ih visoko poštujemo, i u svemu nasledujemo. Junaci su na delu i oružju. Velikani su to u epohalnim programima i mecenackim ustanovama za izgradnju velike Jugoslavije. Ispred svih mi se danas kao neko posebno nebesko viđenje javlja duh velikog Oslobođioca Petra Kralja i Heroja u pratnji velikoga ideologa jugoslovenske misli biskupa Štrosmajera. To su prvi najveći vitežovi u službi genija roda našeg. Njihove istorijske pojave neka budu naš svetli uzor. Njihov rad neka bude naša škola.

Gospodo! Gospode!

Svi znademo kako je za nacionalni naš život važna viteška sokolska organizacija.

Naš narod je pre svoga ujedinjenja i pre utemeljenja naše države bio pocupan i podložen pod četiri državna režima. Njegovo Veličanstvo naš Kralj Aleksandar I. je državničkom herojskom jaksom stvorio ustavnu monarhiju. Novim savremenim zakonodavstvom želi i uvjetuje jednaki boljitak i napredak svima državljanima. Celome svome ujedinjenome narodu. Misao narodnoga jedinstva koja provejava zakonima naše države treba preneti i u dušu naroda svih pokrajina Kraljevine Jugoslavije.

Eto, gospodo i gospode, u tom je važnost ove visoke patriotske misli, Sokol Kraljevine Jugoslavije u toj misli ima da izvrši veliki posao. Zadatak je ove viteške organizacije da odgaji generacije nacije naše s onim vrlinama koje narod povezuje punim poverenjem, s onim vrlinama, koje izgrađuju nacionalno ujedinjenje u bratskoj ravnopravnosti i iskrenom pravom narodnom zanosu.

Mi predstavnici katoličke crkve se radujemo kad vidimo, da nam je omladina oduševljena za svete ideale svoga naroda i svoje drage otadžbine. Baš za to skrećemo pažnju svih odgojitelja da dragoj nam mladosti preporučite one vrline, koje narod dižu do veličine i slave.

Naš narod je bio vazda viteški narod. Već grčki pisac Prokopije u 6 veku o nama Slovenima na jugu kaže: »Slaveni su vrlo hrabri. Nada sve ljube svoju slobodu«. Naš narod je svoju slobodu vezao u svoju religiju. Poznata nam je sekularna deviza roda našega: Za krst časti i slobodu zlatnu. Religija je osobita vrlina našega naroda.

Važna je u tom predmetu reč velikoga Štrosmajera: već naravni zakon utvrđuje dužnost čoveka. Ali povest svedoči da su propisi naravnoga zakona onemogućili izgradnju političke zgrade trajne i dostojne naroda samo onda, gde su se građani uz ove zakone vezali verskom obavezom.

Na tom psihološkom principu zasnovana je svaka zavetna misao za korist domovine. Na tom istorijskom utvrđenom principu temelji se svaka prisega vernosti Kralju i otadžbini.

Braćo i sestre! Iz povesti svoga naroda i duše svojih otaca uzimajmo program patriotskoga rada i znajte, da je budućnost naša. U našoj zemlji i našem narodu vekovno će vladati ostvarena proročka reč umnoga pesnika Preradovića koji ovako pjeva: O silno slavljanstvo, pučina kako no more — savite ruke božanske zemlji u krilo, i premda zaljev mnogi mnogi nakrnji tebi tudinstvo — ipak još te imade toliko da kad se udom makneš samo ikomim sva se zemlja zatrese. Stoji tudin izbuljenih očiju skrštenih ruku — tvojih na obalama i u nehalj tebi se divi.

Nacionalna svest pesnikova neka bude naša vrlina i naša pesma, u tom domu da vladaju geslo: »Sve za Kralja i Otadžbinu!«

Oduševljenje posle biskupova govora bilo je veliko, pogotovo kad je, čim se je malo aplaus slišao, doviknuo Sokolima: Kao što ste videli, ovo nisu bile nikakve fraze, već istorijske činjenice i današnja istina.

Sokolska radio-predavanja

RADIO STANICA BEOGRAD

Na dan 20. septembra o. g. otpočinje jesenji ciklus radio-predavanja preko Beogradske radio-stanice, koja priređuje Prosvetni odbor Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Predavanja će se držati i ove godine svakoga četvrtka od 19.10 do 19.30 časova i svake 1 i 3 nedelje u mesecu, od 15.15 do 15.30 časova.

Prvi deo ovogodišnjeg jesenjeg ciklusa sokolskih predavanja je sledeći:

Dne 20. septembra govoriće brat dr. Toma Jovanović — Novi Sad o temi: Srpski Sokol u Sremskim Karlovcima (Predavanje je prigodno prilikom ovogodišnje proslave 30-godišnjice od osnivanja Karlov. društva, koja će se održati 23. o. m. u Sremskim Karlovcima i manastiru Ravanici.) (Večernje.)

Dne 27. septembra govoriće brat Ivanko Bendiš — Kotor, o temi: Sokolstvo u službi naroda. (Večernje.)

Dne 4. oktobra govoriće brat Filip Tošović — Beograd III o temi: Sokolstvo i narodna škola. (Večernje.)

Ostala predavanja objavićemo blagovremeno.

Što se tiče radio-časova poljskoga jezika, javlja se braći i sestrama, da će se s istima nastaviti i ove godine početkom meseca novembra i da će se do odlaska u Varšavu održati još oko 30 časova, tako da će svaki moći, koji iole pokaže interesovanje za bratski poljski jezik, da nauči toliko, kako bi se mogao svojim znanjem i praktično koristiti prilikom I sveslovenskog sleta 1935 god.

Jesam li poslao pretplatu? za sokolske listove?

Franjo Malin, episkop Tihon, biskup, Andelinović, Paunković, kanonik Bertić

Posle govora br. starešine Vlade Višoševića koji je u svom govoru pozdravio prisutne, zahvalio svima koji su zadužili društvo, naročito bratu Duri Paunkoviću, održao je u ime savezne uprave br. Đura Paunković ovaj govor:

— Retko je koja sok. svečanost ostavila u mojoj duši tako duboka traga, kao ova koju je juče i danas privedlo Sokolsko društvo u Petrovaradinu. Vi čete ovo moje duševno raspoloženje lako razumeti: kao zameniku starešine naše snažne organizacije, Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, meni je srce puno radosti što se u ovom tvrdom

nego baš na terenu gde se uzdižu mrke zidine ovoga prirodom i ljudskom umešnošću utvrđenoga grada, nigde, čini mi se, neće se lepše vioriti sokolska zastava nego ova ovde, razvijena na sokolskom domu, uz zastavu pobedenu na bedemima jednoga tvrdog i teško osvojenoga grada. Šta više, ja bih išao tako daleko da rečem, da ova krilata reč: Sokolski dom u tvrdom gradu Petrovaradinu! treba da postane programna tačka celog našeg budućeg rada: od svakoga našeg svesnog, pa ma kako malenog mesta stvoriti idejno

Osvećenje zastave Sokolskog društva Petrovaradin

istorijskom gradu Petrovaradinu podigla još jedna vrsta kula nebojša — naš lep sokolski dom — koja se, u ovom vremenu i u ovim prilikama, tako lepo uklapa u bedeme ovoga stonoga grada. Kao što ovaj tvrdi i ponosni grad, sam po sebi, predstavlja u malom moć i snagu naše oružane sile koja budno bdi nad bezbednošću naše otadžbine, tako će i ova novo-sazidana naša sokolska kula u njemu snažno bdeti nad bezbednošću naše sokolske svesti i našeg nacionalnog poleta. I nigde, čini mi se, nisu se mogla ta dva idejna pojma: snage i svesti naše, slikovitije da izraze

tvrdi jugoslovenski Petrovaradin sa sokolskim domom u njemu!

Ali to je moje duševno uzbuđenje kao Sokola i sokolskog starešine ne bi, čini mi se, u ovoj prilici bilo toliko snažno i tako izrazito, da ovoj vedroj svečanosti otvaranja sokolskog doma i posvete zastave, krasnog dara našeg prvog Sokola-Kralja, nije prethodio onaj tužni ali ipak viteško-svesni pomen žrtvama koje su, za jedan viši narodni cilj, svojom krvlju poprskele zidine ovoga tvrdoga grada. Vi ste, braćo i sestre, videli ovo: na tome pomenu stajali smo svi bez suda, hrabri i, mogu

Pretstavnici vlasti, crkva i Saveza SKJ sa ministrom fiz. vaspitanja bratom dr. Andelinovićem u sredini

ROSIIA - FONSIER • društvo za osiguranje i reosiguranje • Beograd

poniste starijeg doba Vinčena Belin, koji je cenjen još i danas u čitavom svetu kao odličan operni kompozitor. Izdaje se od strane Italijanske kraljevske akademije nauka i umetnosti monografija o životu i radu Belin, a u svim mestima daju se ciklusi njegovih opera. Pored toga održaće se predavanja preko radija i prenositi koncerti, kod kojih će saradivati najugledniji italijanski umetnici.

Ovih dana održavao se je u Zagrebu kongres jugoslovenskih pravnik, koji je zadobio još naročito značenje zbog velikog učestvovanja bugarskih pravnik te delegata iz Češke, Slovačke i Poljske. Kongresisti posetili su nakon završenog rada Hrvatsko Zagorje i Varaždin, a otišli su nakon toga i na naše more, gde im je osobito Split spremlio veoma srdačan i svečan doček.

zlatnim natpisima prelevale. Dečija ganutost je bila velika, a možda još veća roditeljska, kad su videli radosna i svetla dečija lica. Ovaj lep i redak momenat bio je najtoplije pozdravljen od prisutnih kada je jedan mali Sokolić odrecitovao: »Pozdrav sokolskoj zastavi«. Brat Pera Budanović, tajnik našeg društva, održao je svečanu reč. Govorio je o ulozi Sokolstva u oplemenjivanju ljudskog duha, o poboljšanju društvenih i političkih uslova života, jednom rečju o ulozi Sokolstva u Sloveniji i njihovom kulturnom napretku. Sokolstvo je doprilo u najdalje i najzabacnije krajeve naše domovine. Ideja Sokolstva ucepljena je u najzdraviji elemenat našeg naroda — u seljaštvo. Selo i sokolske čete po selima, to su najzdraviji temelji našeg sokolskog hrama, na čijem će oltaru uvek goreti večita vatra Jugoslovenstva i ljubavi prema Vladi Jugoslavije. Sokolstvo će uspeti, sokolski ideali će se ostvariti, a da će se to zbiti, najbolja nam je garancija visoka pažnja našeg uzvišenog Vladara. Govor je završen burnim ovacijama, a muzika je intonirala himnu.

Posle govora sledila je recitacija: »Unuku Petra Mrkonjića« od D. J. Filipovača, koju je recitovao Josip Sarić, učenik m. građ. škole. Muzika je otisnula »Večer na Savi« od I. pl. Zajca, a Milan Beljanski, uč. m. građ. škole, recitovao je od J. Udickog: »Šesti septembar«. Kao osmu tačku sokolska muzika je otisnula od J. Urbana »Zvuci ispod Medevenika« i time poželjela veliki aplaud. Poslednja tačka je bila »Oj Sloveni...« koju su svi stojeći saslušali.

Uvek ćemo ljubiti Jugoslaviju i njen Vladarski dom. I na dan rođenja našeg budućeg Vladara kličemo ono, što je po celoj domovini osetilo četvrt miliona sokolskih srdaca: »Brate starešino, potomče viteškog roda Karađevića, sine Vladara naše lepe Jugoslavije, Tebi šaljem danas, kada pada 11 godišnjica Tvoje rođenja, naš priprosti, ali odani sokolski pozdrav.«

J. M.

Župa Osijek

BELO BRDO. — Javna vežba. U nedelju 2 septembra priredila je agila Sokolska četa u Belom Brdu svoju prvu javnu vežbu spojuju s razvitkom četne zastave. Proslavi su prisustvovali brojne delegacije okolnih Sokolskih društava. Osijek gornji grad, Osijek donji grad, Dalj i Tenja.

Razvijanje zastave izvršilo se je na vežbalištu vatrogasne čete. Zastavi je kumovao komandant Osječke divizijske oblasti i zastupao ga je pukovnik g. Vrkljan. Posvetu zastave obavio je sveštenik g. Simić. Pre javne vežbe sastavljena je sokolska povorka, koja je prošla glaynom ulicom sela. U povorci je bilo 213 Sokola.

Posle podne održana je javna vežba na kojoj je nastupilo ukupno 219 sokolskih vežbača. Naročito su se istakli članovi domaćeg društva, njih 15 na broju, s odlično izvedenim prostim vežbama sokolskih četa.

B. R.

Župa Sušak - Rijeka

VRATA. — Naše društvo svečano je proslavilo rođendan Nj. Visoč. Prestolonaslednika Petra, starešine Sokola Kraljevine Jugoslavije.

Celo mesto, na poziv društva, bilo je iskičeno zastavama, a veliki broj

meštana, braće i sestara bio je prisutan svečanom blagodarjenju.

Na večer je bila akademija, koja je bila brojno posećena.

Uz burne ovacije priredene Nj. Vel. Kralju, visokom svečaru i Sokolstvu, održao je brat prosvetar govor o značenju dana. Sve točke izveli su naši najmlađi s puno ljubavi i ponosa. Na koncu se je brat starešina zahvalio prisutnima na brojnom posetu, želeći da i u buduće Vratarci ostanu kao i do sada verni sokolskoj ideji.

Župa Šibenik - Zadar

ROGOZNICA. — Sokolsko društvo u Rogoznici dana 6 septembra proslavilo je na vanredno lep način rođendan svog sokolskog starešine Prestolonaslednika Petra. U 5 sati ujutro bila je budnica. Jutrom u 8.30 sati formirala se povorka svih kategorija pred sokolanom; učestvovala je i Osnovna škola. Povorka je u 9 sati krenula do crkve na blagodarjenje.

Iza blagodarjenja povorka je krenula na čelu sa Sokol. glazbom kroz mesto. Nakon toga skupili su se učesnici povorke u sokolani, koja je bila dupkom puna, tako da su mnogi stajali na hodniku sve do ulaznih vratiju.

Sakupljene je pozdravio društveni starešina održavši ujedno kratak govor o značenju dana. Govor je bio popraćen burnim poklicima Nj. Vel. Kralju, starešini Sokola Prestolonasledniku Petru i Velikoj Jugoslaviji. Iza toga održao je predavanje o značenju dana brat J. Sekso, učitelj. Ovaj govor bio je primljen s oduševljenim poklicima Kralju, Prestolonasledniku i Jugoslaviji. Nakon ovih govora izvele su naše vežbače kategorije nekoliko uspešnih točaka na opšte zadovoljstvo.

Župa Tuzla

PORJECINA. — Razvijanje zastave. Svake godine skuplja se kraj manastira Ozrena starodnevne Nemačke zadužbine na prav. Vel. Gospoju 28 avgusta silan seljački svet iz bližih i daljnjih krajeva. Od osnivanja Sokolskih četa Bos. Petrovo Selo, Kakmuž, Porječina i Sižje, koje leže u blizini manastira, svake se godine na taj dan održava javni čas ovih četa i time povezuje ovaj crkveni zbor uz sokolski rad na selu.

Ove godine je ova sokolska svečanost nadmašila sve dosadanje, jer je tog dana razvijena i osveštena zastava Sokolske čete Porječina, koju joj je darovala s. Katinka Milošević iz Lukavca.

Nakon kiše, koja je padala celu noć, osvanuo je tmuran dan, čiji su prvi početci pretskazivali da će se oblaci rasturiti i sunce obasjati dične sesoke Sokole, koji su se tog dana u lepom broju iskupili na Ozrenu.

Čin razvijanja i osveštenja zastave obavljen je kraj samog manastira odmah nakon bogoslužjenja. Zastavu je osveštao lično Preosveštenstvo gospo-

din dr. Nektarije, vladika zvorničko-tuzlanski, s brojnim sveštenstvom koje je tog dana bilo na Ozrenu.

Po osveštanju zastave je održao Sokolima i sakupljenom narodu vrlo lep govor, kojim je ubedljivo prikazao postanak Sokolstva, njegov rad pre ta i njegovu današnju ulogu, veličajući sokolsku misao i hvalači sokolsku organizaciju, kojoj na čelu stoji Nj. Vis. Naslednik Prestola Petar. Na koncu je vladika pozvao narod da pristupa u sokolske redove, jer da će tamo dobiti zdravo telo u kome će biti zdrav duh, a naročito da će tamo seljaci naći i naučiti ono, što će im pokazati nove i bolje puteve u životu. Dalje je naglasio da se u Sokolima ne pita za veru, nego se tamo izdvajava ona: »Brat je mio koje vere bio«.

Ove lepe reči narod je saslušao sa skrušenom pobožnošću i ceo dan pričavao i oduševljavao se sokolskim pokretom.

Nakon vladinih reči kum zastave sin darodavke s. Milošević brat ing. Miloš privezao je na zastavu kumovsku traku uz vrlo lepe reči i predao zastavu starešini čete uz nekoliko vrlo značajnih sokolskih reči.

Poljubivši se sa starešinom čete bratom Vasom Stefanovićem brat Miloš Milošević predao mu je zastavu, ovaj opet načelniku čete, a načelnik zastavniku.

Ispred župe i matičnog društva Kreka čestitao je četi ovo retko odlikovanje brat Vojislav Vukanović, pretsednik župskog oteka za četu i starešina društva Kreka, zahvalio se darodavki s. Katinki, kumu bratu Milošu, Nj. Preosvešt. dr. Nektariju na osveštanju zastave i lepim rečima o Sokolstvu i za Sokolstvo, te konačno pozvao članove čete Porječina, da se pod ovo sveto znamenje okupe istinska braća, koja će čestitim i predanim radom zadobiti ljubav svih seljaka sela Porječine i tako ih sve okupiti pod sokolsku zastavu. Nakon ovog održao se je javni čas na kom je nastupilo 120 članova sokolskih četa. Javni čas posetio je vladika sa sveštenstvom i ceo iskupljeni narod, a pratila ga je sokolska muzika iz Kreke.

Iza javnog časa četa Porječina priredila je za učesnike obilan ručak, kome je prisustvovalo preko 100 zvanica. Prilikom ručka došlo je do oduševljenih pozdrava između četa Husina i Porječina, što je dalo povoda da se ovaj ručak pretvori u veliku manifestaciju Sokolstvu, Jugoslovenstvu, Kralju i narodu. Na ručku izgovorili su značajne govore braća Miloš Milošević, Stjepan Maksimović, nar. poslanik i starešina čete Bos. Petrovo Selo, Petar Pavić, učitelj iz Porječine i sokolski radnik. Dimitrije Mitić, sreski načelnik i starešina Sokolskog društva Gračanica, i Vojislav Vukanović. Raspoloženje, koje je tom prilikom vladalo među braćom dveju vera sigurno se nije nikad videlo u ovim krajevima, niti je ovo ikad bilo veće. Hvala Sokolstvu na ovom trudu i uspehu!

II. B. Bajčić

IZ NAŠIH ŽUPA DRUŠTAVAIČETA

Župa Cetinje

BAR. — Proslava Prestolonaslednikova rođendana. — Rodendan Nj. Kr. V. Prestolonaslednika Petra, starešine Saveza Sokola Kraljevine Jugoslavije, proslavljen je u Baru na svečan način. Sve privatne i javne zgrade bile su iskičene s državnim zastavama, a na veče svečano osvetljene. U 9 časova održalo se je svečano blagodarjenje u svim bogomoljama, kome su prisustvovali predstavnici vlasti, korporacije, Sokoli, škole i građanstvo. Posle blagodarjenja formirala se je povorka na čelu sa Sokolom, koja je s pesmom prodefilovala kroz varoš. U veče je Sokolsko društvo priredilo svečanu akademiju s odabranim programom, koja je po svojoj priredbi uspeła, kako s moralne tako i s materijalne strane. Nakon završenog programa nastala je igranka uz pratnju tamburaškog zbora Željezničkog udruženja.

S proslave je starešina društva br. Đuro Čejović poslao pozdravni telegram Nj. Kr. V. Prestolonasledniku, koji je propraćen s državnim himnom i sokolskim uzvicima »Zdravo« i »Živeo«.

Župa Kragujevac

SENJ. RUDNIK. — Na dan 23 septembra 1934 g. priredile naše društvo svoj javni sokolski čas. Tome će javnom času prisustvovati sva okolna sokolska društva, koja će svojim prisustvom uveličati ovu našu priredbu. Na ovome javnome času sviraće prilikom vežbe i u međuvremenu naša sokolska glazba. Nakon vežbe, odnosno javnoga časa, biće narodno veselje. — Ovim se pozivaju svi prijatelji Sokola, da posete naš javni čas 23 septembra. Svi prihod od ovoga javnoga časa idu u korist gradnje Sokolskog doma u Senj. Rudniku.

Pripremni radovi (planiranje terena) za sokolski Dom već su otpočeli.

Župa Mostar

KONJIC. — Razvijanje zastave Sokolske čete u Donjem Selu. Dne 2 septembra o. g. izvršena je na svečani način posveta i razvijanje četne zastave u Donjem Selu.

Darovalac zastave bio je brat Mirko Čečez, starešina čete, a kumovao je brat dr. Bogdan Vidović, advokat i narodni poslanik iz Sarajeva. Ispred Sokolske župe Mostar prisustvovali je župski starosta, brat Čedo Milić. Proslavi su još sudele obližnje čete Lisičić i Podorašac, te članovi matičnog društva Konjic sa svojim pevačkim zborom.

Nakon verskog obreda, koji su obavili brat Jovan Slomović, pravosl. sveštenik iz Konjica, i brat Agan Hodžić, imam iz Jablanice, kum brat dr. Vidović istakao je lepim i zanosnim govorom značaj ove svečanosti i pre-

IZGUBILA SE LEGITIMACIJA

Bosanc Đuro, načelnik Sokolskog društva Miokovićevo, župa Bjelovar, izgubio je svoju sokolsku legitimaciju na sokolskom sletu u Zagrebu, izdanu mu po Sokolskom društvu u Daruvaru godine 1927. Ista se proglašuje ništavnom.

Sokolsko društvo Miokovićevo

Vse tiskovine za sokolska društva, potrebne knjige za sokolske knjižnice, vabla, letake, lepake za sokolske prireditve Vam izdela Učiteljska tiskarna. Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige, časopise, revije, vizitke, bloke, račune, jedilne liste, posmrtnice in mladinske liste. Ilustrira knjige v eno- in večbarvnem tisku. / Lastna tvornica šolskih zvezkov. Knjigoveznica. Oddelok za učila z veliko zalogo slik naših velmož

KNJIGARNA
V LJUBLJANI
PODRUŽNICA
V MARIBORU
Tyrševa ulica štev. 44

UČITELJSKA
TISKARNA

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA 6

»Sokolski glasnik«, »Soko«,
»Sokolsko prosvetu«,
»Sokolsko selo«,
»Sokolić« i »Našu radost«!

Širite
Sokolsku
štampu

JUGOSLOVENSKA SOKOLSKA MATICA

u Ljubljani

registrovana zadruga s ograničenim jamstvom

opskrbljuje u smislu čl. 2 svojih pravila sve sokolske organizacije u zemlji sa svim potrepnostima, koje su potrebne za izvajanje programa i za postignuće ciljeva našega Sokolstva. Izdaje i raspada tiskanice, knjige i brošure sokolsko-programatskog, uzgojnog i propagandističkog sadržaja, plakate, diplome, značke, legitimacije i muzikalije

Prodaja odora sviju kategorija

Naslov: Jugoslovenska sokolska matica, Ljubljana, Narodni dom
Poštansko čekovni račun Ljubljana: 13.531
Telefon broj 25-43

Zahtevajte cenik!